

I
32 / 1981

Slovenski
narodopis

Na obálke: 1. strana: Ján Kupecký, Portrét Mateja Bela. Kópia olejomalby z konca 18. storočia, zhotovená neznámym kopistom podľa medzičasom strateného originálu. Obraz sa nachádza v Gemerskom múzeu v Rimavskej Sobote. Identifikoval ho Ladislav Saučín v štúdií Podobizeň Mateja Bela od Jána Kupeckého. *Ars, umelecko-historická revue Slovenskej akadémie vied*, 1969, 1, s. 103—112.

4. strana: Mapa Polomky k rukopisu M. Bela *Notitie Gemerskej župy* z r. 1720. *Bibliotheca Esztergom. Fotodok. ÚHV SAV*

K príspevku V. Urbanovej a J. Tibenského *Matej Bel a slovenský ľud*.

HLAVNÁ REDAKTORKA
Božena Filová

VÝKONNÁ REDAKTORKA
Zora Vanovičová

REDAKČNÁ RADA

Ján Botík, Soňa Burlasová, Václav Frolec, Viera Gašpariková, Emilia Horváthová, Soňa Kovačevičová, Igor Krištek, Milan Leščák, Ján Michálek, Ján Mjartan, Štefan Mruškovič, Viera Nosálová, Adam Pranda, Antonín Robek, Viera Urbanová

Slovenský národopis

ČASOPIS SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

**VEDA
VYDAVATELSTVO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
BRATISLAVA**

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com

www.cejsh.icm.edu.pl

www.cceol.de

www.mla.org

www.ulrichsweb.com

www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

Urbancová, Viera — Tibenský, Ján: Matej Bel a slovenský ľud	7	Švehlák, Svetozár: K životu žánru balady v súčasnosti	145
LUDOVÁ BALADA — PROBLÉMY KOMPLEXNÉHO ŠTÚDIA ŽÁNRU		Mušinka, Mikuláš: Prínos Oresta Zilynského pre výskum slovanskej ľudovej balady	155
Úvod (Soňa Burlasová)	37	Krizová, Ildikó: Súčasný stav maďarského výskumu balád	163
Burlasová, Soňa: Ludová balada a jej vzťah k príbuzným epickým piesňam	39	ROZHLADY	
Hvišč, Jozef: Trojrozmernosť balady	51	K jubileu doc. PhDr. Jána Michálka, CSc. (Božena Filová)	168
Popovič, Anton: Interpretácia ľudovej balady	57	PhDr. Ján Kantár, CSc. päťdesiatnik (Svetozár Švehlák)	171
Beneš, Bohuslav — Popelka, Pavel: Lidová balada moravsko-slovenského pomezí	63	Štvrtstoročie činnosti Slovenskej národopisnej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied (Ema Drábiková)	172
Lunterová, Gabriela: Slovenské epické piesne a ich tematika	73	Medzinárodné kolokvium Slavistika v etnografickej vede socialistických krajín — súčasný stav a perspektívy, v Smoleniciach (Viera Nosáľová)	181
Krekovičová, Eva: Slovenská ľudová balada a epická pieseň z hľadiska geografického a lokálneho	79	Výstava fotografií J. Dérera v Martine a Bratislave (Adam Pranda)	182
Šrámková, Marta — Sirovátka, Oldřich: K poměru mezi českou a slovenskou lidovou baladou	93	RECENZIE A REFERÁTY	
Kraus, Cyril: Slovenská ľudová a literárna balada v 19. storočí	103	Riečnica-Harvelka (Lubica Chorváthová)	184
Gašparíková, Viera: K otázkam vzťahu balady a folklórnej prózy	111	M. Leščák — O. Sirovátka: Folklór a folkloristika (Viktor Krupa)	185
Liba, Peter: K poetike ľudovej balady Bola jedna stará vdova	115	E. Plicková: Maľované salaše (Jarmila Paličková-Pátková)	187
Kerulová, Marta: Špecifickosť lyrickej zložky v renesančnej balade Naša pani kňahne	125	L. V. Prikryl: Slovensko na starých mapách (Peter Podolák)	188
Kováčová, Juliana: Miesto balady v podpolianskom ľudovom speve	133	B. A. Rybakov: Jazyčestvo drevních slavian (Emília Horváthová)	190

Урбанцова, Вера — Тибенски, Ян: Матей Бел и словацкий народ . . .	7	Керулева, Марта: Специфичность ли- рической составляющей в ренессансной балладе <i>Naša pani kňahne</i>	125
НАРОДНАЯ БАЛЛАДА — ПРОБЛЕМЫ КОМПЛЕКСНОГО ИЗУЧЕНИЯ ЖАНРА		Ковачова, Юлиана: Место баллады в подполянском народном пении . . .	133
Введение (София Бурласова) . . .	37	Швеглак, Светозар: О бытовании жан- ра баллады в настоящее время . . .	145
Бурласова, София: Народная баллада и ее связь с родственными эпическими песнями	39	Мушинка, Микулаш: Вклад О. Зилин- ского в исследование славянской на- родной баллады	155
Хвищ, Йозеф: Трехразмерность баллады	51	Криза, Илдико: Современное состояние исследования баллад в Венгрии . . .	163
Попович, Антон: Интерпретация на- родной баллады	57	ОБЗОРЫ	
Бенеш, Бохуслав — Попелка, Павел: Народная баллада моравско-словацкой пограничной области	63	К юбилею доцента д-ра Яна Михалека, кандидата наук (Божена Филова) . . .	168
Лунгерова, Габрела: Словацкие эпи- ческие песни и их тематика	73	Д-ру Яну Кантару, канд. наук пятьдесят лет (Светозар Швеглак)	171
Крековичова, Эва: Словацкая на- родная баллада и эпическая песня с географической и локальной точек зрения	79	25 лет деятельности Словацкого этногра- фического общества при Словацкой Академии Наук (Ема Драбикова) . . .	172
Шрамкова, Марта — Сироватка, Олдржих: К соотношению между чеш- ской и словацкой народными баллада- ми	93	Международный коллоквиум Славистика в этнографической науке социалисти- ческих стран — современное состояние и перспективы, в Смоленицах (Вера Носалева)	181
Краус, Цирил: Словацкая народная и литературная баллада в 19 веке . . .	103	Выставка фотографий Й. Дерера в Мар- тине и Братиславе (Адам Пранда)	182
Гашпарикова, Вера: К вопросам связи баллады и фольклорной прозы	111	РЕЦЕНЗИИ И РЕФЕРАТЫ	
Либя, Петер: К поэтике народной бал- лады <i>Boľa jedna stará vdova</i>	115		

Urbancová, Viera, — Tibenský, Ján: Matthias Bel und das slowakische Volk 7

DIE VOLKSBALLADE — PROBLEME DES GESAMTSTUDIUM DES GENRES

Einleitung (Soňa Burlasová) 37

Burlasová, Soňa: Die Volksballade und ihre Beziehung zu verwandten epischen Lieder 39

Hvišč, Jozef: Die Dreidimensionalität der Ballade 51

Popovič, Anton: Eine Interpretation der Volksballade 57

Beneš, Bohuslav — Popelka, Pavel: Die volkstümliche Ballade im mährisch-slowakischen Grenzgebiet 63

Lunterová, Gabriela: Die slowakischen epischen Lieder und ihre Thematik 73

Krekovičová, Eva: Die slowakischen Volksballaden und epischen Lieder vom Aspekt ihres geographischen und lokalen Kontextes 79

Šrámková, Marta — Sirovátka, Oldřich: Das Verhältnis zwischen der tschechischen und der slowakischen Volksballade 93

Kraus, Cyril: Die slowakische volkstümliche und literarische Ballade im 19. Jahrhundert 103

Gašparíková, Viera: Zur Frage der Beziehung zwischen der Ballade und der Folkloreprosa 111

Liba, Peter: Zur Poetik der Ballade

„Bola jedna stará vdova“ 115

Keruliová, Marta: Der spezifische Charakter der lyrischen Komponente in der Renaissanceballade „Naša pani kňahne“ 125

Kováčová, Juliana: Der Platz der Ballade im Volksliederrepertoire des Podpoľanie-Gebietes 133

Švehlák, Svetozár: Das Leben der Ballade in der Gegenwart 145

Mušinka, Mikuláš: Der Beitrag Orest Zilynskijs zur Erforschung der slawischen Volksballade 155

Kriza, Ildikó: Derzeitiger Zustand der Balladeforschung in Ungarn 163

RUNDSCHAU

Jubiläum des Doz. PhDr. Ján Michálek CSc. (Božena Filová) 168

PhDr. Ján Kantár, CSc. — fünfzigjährig (Svetozár Švehlák) 171

25 Jahre Tätigkeit der Slowakischen ethnographischen Gesellschaft bei der Slowakischen Akademie der Wissenschaften (Ema Drábiková) 172

Internationales Kolloquium Slawistik in der ethnographischen Wissenschaft der sozialistischen Länder in Smolenice (Viera Nosáľová) 181

Eine Ausstellung der Photographien des J. Dérer in Martin und Bratislava (Adam Pranda) 184

BÜCHERBESPRECHUNGEN UND REFERATE

Urbancová, Viera — Tibenský, Ján: Matej Bel and the Slovak people	7	renaissance ballad Naša pani kňahne	125
FOLK BALLAD — THE PROBLEMS OF THE COMPLEX STUDY OF THE GENRE		Kováčová, Julian: The place of a ballad in the folk singing of the Poľana region	133
Introduction (Soňa Burlasová)	37	Švehlák, Svetozár: On the existence of the ballad genre at the present	145
Burlasová, Soňa: The folk ballad and its relation to the related epic songs	39	Mušinka, Mikuláš: The contribution of O. Zilynsky to the research of the Slavonic folk ballad	155
Hvišč, Jozef: Three-dimensionality of the ballad	51	Kriza, Ildikó: The recent state of the investigation of ballads in Hungary	163
Popovič, Anton: Interpretation of the folk ballad	57	COMMENTARY	
Beneš, Bohuslav — Popelka, Pavel: The folk ballad of the Moravian and Slovak borderland	63	To the life jubilee of doc. PhDr. Ján Michálek, CSc. (Božena Filová)	168
Lunterová, Gabriela: The Slovak epic songs and their theme	73	PhDr. Ján Kantár, CSc. is fifty years old (Svetozár Švehlák)	171
Krekovičová, Eva: The Slovak folk ballad and the epic song from the geographical and local aspect	79	25 years of the activity of the Slovak ethnographical society at the Slovak Academy of Sciences (Ema Drábková)	172
Šrámková, Marta — Sirovátka, Oldřich: To the relationship between the Czech and Slovak folk ballad	93	The International Colloquium Slavistics in ethnographical science of the socialist countries — the recent state and perspectives, held in Smolenice (Viera Nosáľová)	181
Kraus, Cyril: The Slovak folk and literary ballad in the 19th century	103	The exhibition of J. Dérer's photographs in Martin and Bratislava (Adam Pranda)	182
Gašparíková, Viera: To the questions concerned with the relationships between ballads and folk prose	111		
Liba, Peter: On the poetics of the folk ballad	115	BOOKREVIEWS AND REPORTS	
Keruliová, Marta: A specific character of the lyrical component in the			

K OTÁZKAM VZŤAHU BALADY A FOLKLÓRNEJ PRÓZY

VIERA GAŠPARÍKOVÁ

Národopisný ústav SAV, Bratislava

Korešpondencia folklórneho rozprávania a ľudovej piesne, teda aj balady, je dobre známym faktom.¹ Stačí si pripomenúť len zbierku z obdobia, keď ešte nedošlo k sústredenému zberateľskému záujmu o ústne prozaické podania, totiž Kollárove *Spievanky*. Nájdeme v nich ne jeden doklad súvislosti medzi oboma sférami folklóru. Ján Kollár sa ľudových rozprávání dotýkal vo vlastnej zbierke alebo vo svojom poznámkovom aparáte práve preto, že v nich videl tematické paralely k ľudovým piesňam. Zo Spievaniiek možno vychádzať celkom konkrétne a uvažovať napr. pri balade *Ten turecký mýtnik*² o vplyve na jej prozaické stvárnenie v texte, ktorý v štylizovanej podobe zachytila a pod názvom *O Turkovi a krásnej Katarine* publikovala Božena Němcová.³

Toľko na ilustráciu látkovej totožnosti či paralelizmu baladických skladieb a prozaických podaní. Neraz sme si všimli i piesňové vložky, ktoré v sebe obsahujú baladické prvky a ktoré nachádzame v najtypickejších zbojníckych povestiach.⁴ Aj keď tieto otázky sú nám dostatočne jasné a možno ich dokladať ešte ďalšími príkladmi, predsa sa odvažujem povedať, že celková problematika je otvorená, málo preskúmaná. Zvlášť vtedy, keď sa preniesieme cez sám text a zameriame sa na oblasť celého kontextu, predovšetkým na biologické,

ekologické komponenty. Tu by sme zistili, že napriek sujetovej korešpondencii či motivickej nadväznosti stoja balady a folklórne rozprávania od seba dosť ďaleko, že sú medzi nimi nie zanedbateľné diferencie. Dochádza tu k zaujímavému paradoxu. Pravda, látkovo býva balada s rozprávaním mnohokrát pevne spätá, ale inak je to neraz s jeho nositeľom. Stáva sa síce, že rozprávkár, a to i veľmi dobrý rozprávkár, vyniká aj ako spevák. Avšak rozprávkár a spevák v jednej osobe patrí skôr k výnimkám než k pravidlu. Tým si tiež aspoň sčasti vysvetlíme — pokiaľ necháme bokom najmä proces zabúdania, resp. rozkladu a zániku —, že rozprávkár neinterpretuje často baladu v jej veršovej podobe, ale že ju prevádza do prózy.⁵ Dotýkam sa tejto otázky iba letmo a bolo by žiadúce ju podrobnejšie skúmať, tak isto ako aj iné ekologické aspekty, či už ide o odlišnú funkciu alebo o odlišné komunikatívne situácie či príležitosti.

Rovnako letmo by som chcela upozorniť na iné dosiaľ málo skúmané otázky. Z nich za takmer prvoradú pokladám túto: Prečo obsahovo balada korešponduje s rozprávaním v próze? Odpoveď sa zdá ľahká: Preto, že mnohé rozprávania sú tak isto ladené ako balady. Tematická náplň musí byť naozaj v oboch prípadoch totožná a tak isto nálada, či už máme na mysli pochmúrny tón, ktorý

sa niekedy považuje za rozhodujúci výhradne pre baladu, alebo naopak ľahký, až frivolný tón, ktorý presycuje tzv. žartovné balady. Pre prvý prípad klasickou ukážkou je *Lenora*, a tu nie je nezaujímavé, že podľa balady sa často nazýva prozaický typ o mŕtvom milencovi (ženichovi), ktorý sa radí medzi čarovné rozprávky (AaTh 365), ale miesto mu skôr, ak neprihliadneme k štylistickým znakom folklórnej poetiky, prináleží medzi demonologickými podaniami. Pre druhý prípad možno uviesť rozmarný typ *Starý Hildebrand* o mužovi vracajúcom sa domov a trestajúcom svoju nevernú ženu (AaTh 1360C). Tu práve veršované vločky vedú k domnienke, že prozaické podanie malo svoj základ v baladickom spracovaní, resp. vo fraške.⁶ Avšak stačí len identický látkový, obsahový základ, identické jeho zafarbenie? Keby áno, potom by sme si nevysvetlili, prečo tak často balada nemá svoj prozaický náprotivok a prečo naopak rozprávanie s výraznými baladickými prvkami nenašlo odozvu v balade. Podľa mojej mienky rozhodujúcu úlohu tu musí zohrať ešte iný faktor. Je ním obľúbenosť alebo ak chceme určitá módnosť a aktuálnosť pretrvávajúca rôzne veky a vždy z času na čas vystupujúca do popredia. Tento ustavične sa vracajúci, regeneračný proces možno azda najlepšie sledovať na type o synovi, ktorý príde nepoznaný domov a ktorého rodičia kvôli peniazom zabijú. Popularita tejto látky sa však nepremietla iba do ústnej prózy (AaTh 939A) a na druhej strane do balady či jarmočnej piesne.⁷ Zasiahla vysokú literatúru, od divadelnej hry až po modernú prózu a okrem toho sa s určitými prestávkami vynára ako aktuálna udalosť v podobe rozprávania zo života (memorátu) či novinových správ.⁸

Ak som sa zastavila pri otázke, prečo určitý obsahový okruh nachádza svoj výraz tak v balade, ako aj vo folklórnej próze, naznačila som čiastočne i ďalšie

otázky, ktoré dosiaľ neboli podrobené hĺbkovému skúmaniu. Ide najmä o otázky vzájomného pôsobenia balady a prózy, a to, kedy balada prešla do prózy a naopak próza do balady. Ide o expanziu určitej látky, o jej rozšírenie po rôznych úsekoch slovesnosti a tu aj o to, či do balady alebo do rozprávania prenikla sekundárne, či táto infiltrácia do oboch útvarov prebiehala paralelne alebo či prešla najprv do jedného a potom do druhého. Ide v súvislosti s tým tiež o kontakt folklóru s literatúrou, pričom neraz folklórne rozprávanie nemusí komunikovať s folklórnou baladou, ale napr. s viacmenej modernou baladou sociálnou. Tu mám na mysli látkový okruh o nevďačnom synovi, ktorého napraví vlastné dieťa, keď mu pripomenie jeho budúcu starobu (AaTh 980),⁹ okruh rozšírený na celom svete; v poslednom čase pri komentovaní textov bilingvistickej slovenskej rozprávky z Maďarska som sa stretla i s verziou japonskou.¹⁰ Určite možno doložiť aj opačný postup. Ide ďalej o hlbšiu porovnávaciu analýzu balady a rozprávania, o takú analýzu, ktorá by sa neuspokojovala iba s konštatovaním rozdielov medzi rečou viazanou a neviazanou a ktorá by sa medzi iným pozastavovala pri lapidárnosti a zároveň pri epickej šírke; pritom by dochádzalo aj k protichodným záverom, napr. pri látke o synovi, ktorý nepoznaný prichádza domov: Niekedy je ústne rozprávanie rozsiahlejšie než stvárnenie baladické a inokedy naopak má podobu strohej informácie ako v novinových správach.¹¹

Avšak zmyslom nášho príspevku nie je natoľko výpočet nevyriešených či zabúdaných otázok, ako skôr niečo iné. Chceli sme svojimi poznámkami naznačiť i metodologický postup pri štúdiu vzťahu medzi baladou a rozprávaním. Pri tomto porovnávaní — ako pri porovnávaní vôbec — nepostačí všimnúť si iba zhody, predovšetkým látkové, ale rovnako aj rozdiely textové a kontexto-

vé. Výslednou diferenčnou charakteristikou môžeme prispieť k plňšiemu postihnutiu samej podstaty tak ľudovej balady, ako aj ľudovej prózy.

POZNÁMKY

- 1 Touto problematikou sme sa už čiastočne zaoberali v príspevku Zusammenhänge und Übergangsstufen in den einzelnen Gattungen der Volksprosa. In: Fabula, 9. Bd., Heft 1—3. Berlin 1967, s. 78n; Pozri tiež SIROVÁTKA, O.: Stoff und Gattung — Volksballade und Volkserzählung. Tamtiež, s. 162—168. — HORÁK, J.: Remarks on the Relations between Folk-Tales and Legends. Tamtiež, s. 254—258.
- 2 KOLLÁR, J.: Spievanky II. Bratislava 1953, s. 20—24, č. 6.
- 3 NĚMCOVÁ, B.: Slovenské pohádky a pověsti I. Praha 1952, s. 138—141. B. Němcová v poznámke k tomuto rozprávaniu píše: „pohádka ta zpívá se místy co balada, místy se jen takto rozpráví“ (s. 141, pozn. č. 10).
- 4 Pozri GAŠPARÍKOVÁ, V.: K problematike interetnického katalógu prozaických podaní (Návrh na klasifikáciu zbojníckych rozprávkových látok). Slov. Národop., 14, 1966, s. 459n.
- 5 Pozri tamtiež.
- 6 Porov. BP II, 373 nn. Pozri tiež ANDERSON, W.: Der Schwank vom Alten Hildebrand. Dorpat 1931.
- 7 KRZYŻANOWSKI, J.: Paralele. Warszawa 1977, s. 837.
- 8 Celkový obraz o type so zahrnutím všetkých dostupných variantov poskytuje monografia KOSKO, M.: Le fils assassiné. FFC 198. Helsinki 1966.
- 9 Pozri napr. známú sociálnu baladu Jana Neruda Dědova mísa.
- 10 KRUPA, A.: Nanička Žofka. Text č. 23. Békéscsaba 1984.
- 11 Do slovenského prostredia je situovaná novinová správa o mladom Slovákoví, ktorý sa vrátil z Ameriky do rodnej obce na Spiši; publikované v denníku Národní demokracie zo 14. 11. 1923, regist u TILLE, V.: Soupis českých pohádek II/2. Praha 1937, s. 181.

К ВОПРОСАМ СВЯЗИ БАЛЛАДЫ И ФОЛЬКЛОРНОЙ ПРОЗЫ

Резюме

Автор в статье указывает на созвучность фольклорного рассказывания и баллады на примере баллад „Ten turecký mýt-
nik“ и „O Turkovi a krásnej Kataríne“. Несмотря на эту связь, она считает, что проблематика остается открытой, особенно тогда, когда мы рассматриваем область всего контекста, прежде всего биологические, экологические компоненты. В качестве первостепенного вопроса, который необходимо будет исследовать, она выдвигает вопрос, почему баллада по содержанию коммунирует с прозаическим рассказыванием? Автор приводит, что это потому, что многие рассказывания имеют тот же характер, что и баллады, то есть тематическое содержание должно быть в обоих случаях тождественно. Однако решающую роль играет здесь и другой фактор. Это популярность или определенная модность и актуальность,

время от времени выдвигающаяся на передний план. Автор ставит и другие вопросы, которые необходимо будет изучать. Это в первую очередь вопросы взаимного влияния баллады и прозы, когда баллада перешла в прозу и, наоборот — проза в балладу. В связи с этим речь пойдет о контакте фольклора и литературы, причем не раз фольклорное рассказывание не обязательно должно коммунировать с фольклорной — балладой. Автор в своей статье хочет наметить и методологический подход к изучению связи между балладой и рассказыванием. Недостаточно отметить лишь схожесть, в особенности материала, следовало бы рассматривать и различия в тексте и контексте. Дифференциальная характеристика может способствовать более полному пониманию как народной баллады, так и народной прозы.

ZUR FRAGE DER BEZIEHUNG ZWISCHEN DER BALLADE UND DER FOLKLOREPROSA

Zusammenfassung

Am Beispiel der Balladen „Ten turecký mýtník“ (Dieser türkische Zöllner) und „O Turkovi a krásné Kateřině“ (Vom Türken und der schönen Katharina) weist die Autorin auf die Übereinstimmungen zwischen der Folkloreerzählung und der Ballade hin. Trotz der gemeinsamen Züge dieser beiden Gattungen vertritt sie die Ansicht, daß die Problematik der Beziehung zwischen ihnen offen ist. Dies wird besonders dann offenbar, wenn wir unseren Blick auf den gesamten Bereich des Kontextes richten, vor allem auf seine biologischen und ökologischen Komponenten. Als erstes Problem, das untersucht werden muß, wirft sie die Frage auf, warum die Ballade inhaltlich mit der Prosaerzählung kommuniziert. Die Autorin führt diesbezüglich an, daß dem deshalb so ist, weil viele Erzählungen im gleichen Ton gehalten sind, wie die Balladen, daß also der thematische Gehalt in beiden Fällen identisch sein muß. Doch spielt dabei noch ein anderer Faktor eine wichtige Rolle. Es ist die Beliebtheit oder eine gewisse Mode und Aktualität dieser Gattungen, die ab und zu entscheidend ist.

Die Autorin stellt noch weitere Fragen, die man noch wird studieren müssen. Es handelt sich bei ihnen vor allem um Fragen der gegenseitigen Wirkung zwischen der Ballade und der Prosa, wann die Ballade in die Prosa übergang und umgekehrt, wann sich die Prosa in eine Ballade verwandelte. In diesem Zusammenhang handelt es sich auch um den Kontakt zwischen der Folklore und der Literatur, wobei in mehr denn einem Fall die Folkloreerzählung nicht mit der Folkloreballade zusammenhängen muß.

Mit ihrem Beitrag will die Autorin auch methodologische Verfahren beim Studium der Beziehung zwischen der Ballade und der Erzählung andeuten. Es genügt nämlich nicht nur die Übereinstimmungen, insbesondere die Harmonie zwischen den Stoffen zu beachten, sondern es müssen auch die Unterschiede im Text und Kontext festgestellt werden. Mittels einer Differenzcharakteristik kann man zu einer tieferen Erkenntnis so der Volksballade wie auch der Volksprosa gelangen.

Slovenský národopis

Časopis Národopisného ústavu Slovenskej
akadémie vied

Ročník 32, 1984, číslo 1

Vychádza štyri razy do roka
Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej
akadémie vied

Hlavná redaktorka
Čl. kor. SAV BOŽENA FILOVÁ

Výkonná redaktorka
PhDr. ZORA VANOVIČOVÁ

Typografia: *Eva Kovačevičová*

Redakčná rada: PhDr. Ján Botík, CSc.,
PhDr. Soňa Burlasová, CSc., doc. PhDr.
Václav Frolec, CSc., PhDr. Viera Gašparí-
ková, CSc., doc. PhDr. Emília Horváthová,
CSc., PhDr. Soňa Kovačevičová, CSc.,
PhDr. Igor Krištek, CSc., PhDr. Milan Leš-
čák, CSc., doc. PhDr. Ján Michálek, CSc.,
PhDr. Ján Mjartan, DrSc., doc. PhDr. Štef-
an Mruškovič, CSc., PhDr. Viera Nosáľo-
vá, CSc., PhDr. Adam Pranda, CSc., prof.
PhDr. Antonín Robek, DrSc., PhDr. Viera
Urbanová, CSc.

Redakcia: 813 64 Bratislava, Klemensova 19
Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného
povstania, n. p., Martin

Registr. zn. F 7091

Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné pred-
platné Kčs 80,—

Rozširuje, objednávky a predplatné prijí-
ma PNS — ÚED, Bratislava, ale aj každá
pošta a doručovateľ. Objednávky do za-
hraničia vybavuje PNS — Ústredná expe-
dícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6,
884 19 Bratislava.

© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej aka-
adémie vied, 1984

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Института этнографии Словацкой Ака-
демии Наук

Год издания 32, 1984, № 1

Издается четыре раза в год

«ВЕДА», издательство Словацкой Академии
Наук

Редакторы Д-р Боžена Филова и Д-р Зора
Вановичова

Адрес редакции: 813 64 Братислава, Клемен-
сова 19

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift des Ethnographischen Institutes
der Slowakischen Akademie der Wissen-
schaften

Jahrgang 32, 1984. Nr. 1. Erscheint viermal
im Jahre

Herausgegeben vom VEDA, Verlag der
Slowakischen Akademie der Wissen-
schaften

Redakteure PhDr. Božena Filová und
PhDr. Zora Vanovičová

Redaktion: 81364 Bratislava, Klemenso-
va 19

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Ethnographic Institute of
the Slovak Academy of Sciences

Volume 32, 1984, No. 1

Published quarterly by VEDA, the Pub-
lishing House of the Slovak Academy of
Sciences

Managing Editors PhDr. Božena Filová
and PhDr. Zora Vanovičová

Editor: 813 64 Bratislava, Klemensova 19

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'Ethnographie de
l'Académie slovaque des sciences

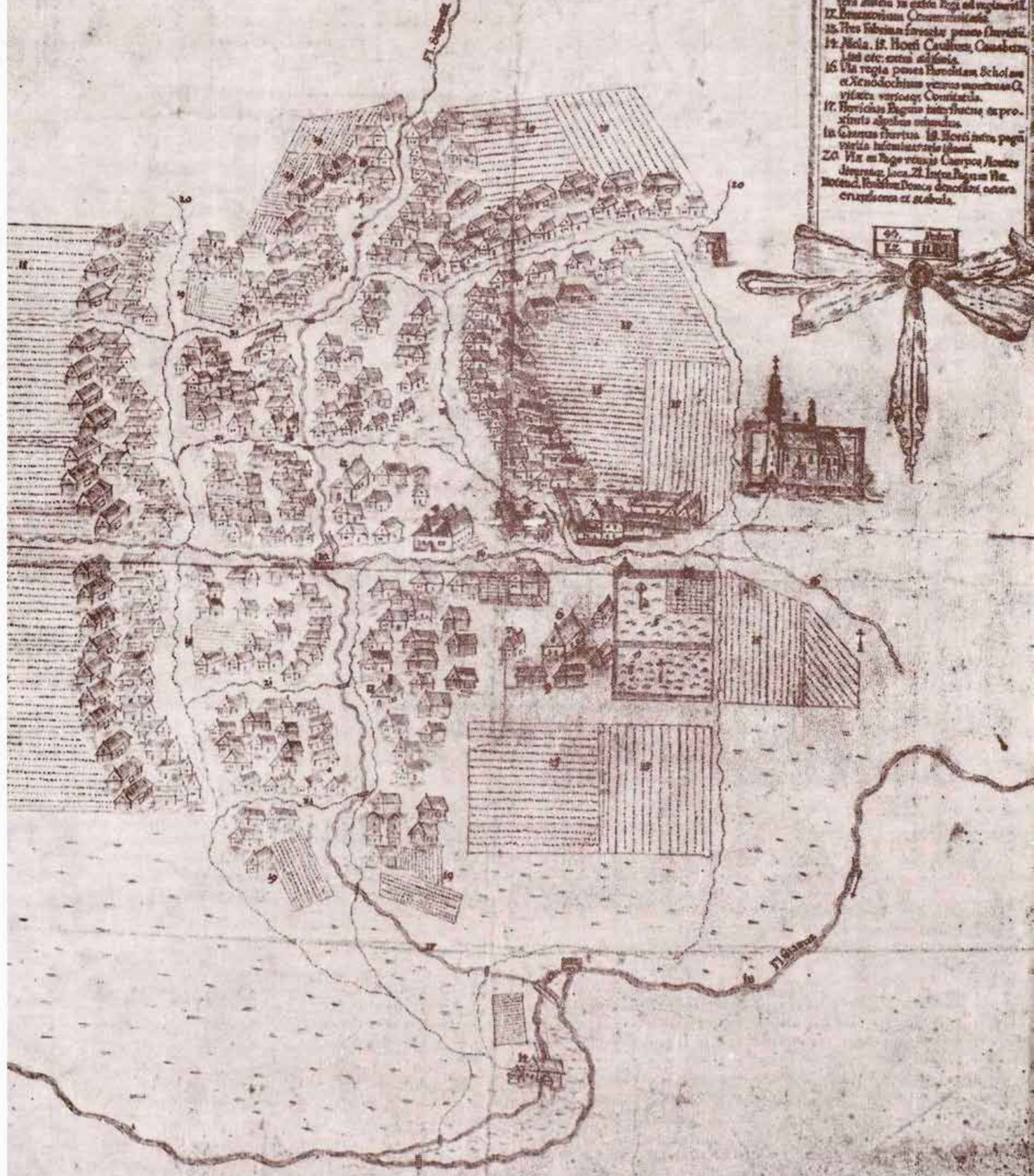
Anné 32, 1984, No. 1

Parait quatre fois par an, Editions de VE-
DA, maison d'édition de l'Académie slova-
que des sciences

Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et
PhDr. Zora Vanovičová

Rédaction: 813 64 Bratislava, Klemensova
19

Distributed in the socialist countries by
SLOVART Ltd., Leningradská 11, Brati-
slava, Czechoslovakia, Distributed in West
Germany and West Berlin by KUBON
UND SAGNER, D-8000 München 34, Post-
fach 68, Bundesrepublik Deutschland. For
all other countries, distribution rights are
held by JOHN BENJAMINS, B. V., Peri-
odical Trade, Amsteldijk 44, 1007 HA Am-
sterdam HOLLAND

1. *St. Michaelis*
 2. *St. Peter et Paulus*
 3. *St. Martinus*
 4. *St. Nicolaus*
 5. *St. Johannes*
 6. *St. Petrus*
 7. *St. Andreas*
 8. *St. Bartholomaeus*
 9. *St. Mattheus*
 10. *St. Marcus*
 11. *St. Lucas*
 12. *St. Paulus*
 13. *St. Petrus ad Vincula*
 14. *St. Petrus ad Subura*
 15. *St. Petrus in Vinis*
 16. *St. Petrus in Campo*
 17. *St. Petrus in Subura*
 18. *St. Petrus in Vaticano*
 19. *St. Petrus in Urbe*
 20. *St. Petrus in Campidoglio*

100
 100